

נקב שאינו מוליא מים מוליא יין ושאינו מוליא יין מוליא יין
 שמן וכו'. ועל פי הדברים הל' הייתי פורש מן השמן יין
 במדות כללו ולא הייתי רגיל בו ונעשיתי טיפש. ועכשיו
 כתב לי כ"ח שפשוט בעיניו להחירו אף אם האמה ק'
 ומביא ראיה מן הירוש' שמוסחין אותו בשמן חזיר ומן הדם
 שנוהגין במלת בשעם שמרחימין אותו כדליתא במרדכי פרק
 א"מ. ובעיניו אין כדון דומה לראיה דגבי שומן לומר
 הספר בדיא דנותן טעם לפגם ובעל בששים א"כ מאן
 יומר ויזמן בשמן נותן טעם לפגם ואדרבה באיסור ויחזיר
 הארץ בסימן ל"ב מביא בשם המרדכי דפרק כל שעם
 דשמונית בשמן נותנה טעם לשבת ואע"פ שאינו במרדכי
 הדפוס שלנו ודאי כן האמה רק חסורי מחסר ועוד דגבי
 יורה יתב שבוט בטל בששים אבל כדון דין מי יאמר
 שבוט בטל בששים אם נוחמין אותו לחוכו כדי שיהא נקפס
 קלה ויהעבס פשיטא שדבר קטן לא יועיל לז' ולכל הדעות
 סתיקא דאורייתא הוא. ומה שיראה כ"ח לחלק מאחד
 שהוא נמחה ביד כוחי או ביד ישראל אין זה דבר המעמיד,
 מה ענין זה לז' דגבי דבר המעמיד את החלב משום
 שמעמידו בקיבה נכילה שבריה והכה מהקיבה מעמיד את
 החלב ודומה כממש לכן כשמוסחין אותו אייל לים ופשיטא
 שבעל בששים אבל דבר המקפס את השמן מפני רוב
 החערות שמעריבים בו היאך יתבטל מפני שממחה אותו
 הלא עדיין טעמו וממנו קיים וכן גבי מלת שמוסחין בו דם
 כג' הטעם מפורש בדיא דעשס כזרק מים לטיוט בואו
 מחייבש ואין בו חלא הנאה בעלמא שיהלכן בכך ואף אם
 אין בו איסור משום שומן חזיר מ"מ דבר מלאו הוא
 כדאמרי אינשי מלאו כחזיר אע"ג דבעל בששים כמו טכברא
 וכמו קיבה נכילה שכתב כ"ח וז"ל מיהו לכהחילס לסעמיד
 גביה בקיבה נכילה הים אוסר ר"ח ז"ל משום מלאו
 ודעיטבר הים מחיר באכילה. מ"מ פה קדוש כמו מר ירחיק
 עלמו מזה וכדדרשין (סוטה דף י"ג) לגבי משא את מי
 יורה דע ואת מי יבין שמועט גמולי מחלב עתיקי. משדים
 כו' אע"ג דלגבי חיזוק חלב אדם היתר גמור מ"מ לגבי
 משא קראו טמא. וכדאמר הקב"ה (סוטה דף י"ג): פס
 שעחיד לדבר עמי יינק דבר טמא כדליתא בסוטה ויחזקאל
 נמי ואמר ולא בא בפי בשר פגול ודרשין (תולין פרק ב'
 דף ל"ז): שלא אכל מבשרה שבורה בה הכס. ובדבר הנכנס
 לגוף אדם נזכר ביותר ואין הקב"ה מביא תקלה לידו לזיקים
 ואף אם רואה כ"ח אחרים אוכלים אותו וכבודו אינו אוכל
 עומם אין בז' שום חשש מחלוקת דמס' גברי איכא
 בשוקא דלא אכלי שמן יין ונקי. ומה אדע ולא ידע מר
 הכל נלי וידוע לפני כסא כבודך. בן אשים קנאי למלך.
 והשם יסגל שלוח כ"ח תלי תלין. בחדוש וגילין. כס
 עתירה נאמן להבנתך. הקטן ואלעזר אהרן ב"ר גרשם ז"ל ה"ס:

נג אשיב לאני בריות. על דבר שמן יין אשר
 השלס על כחו לאסרו משום שמחליקים

אוחו הסביות בשומן חזיר כדי להעמידו בחביות של עץ.
 כס' לדעתי אין לחוש לדבר זה וראיה מהא דכתב המרדכי
 פרק אין מעמידין על דבר הירוש' שמוסחין אותו בשומן
 חזיר דשרי מטעם דנותן טעם לפגם הוא ובעל בששים
 א"כ ג"כ כדון זו ליכא למיחש לז' משום דאף אם הים
 אמה ודאי לפגם הוא ובעל בששים הוא דהא אמרינן פרק
 האוכר את הפועל (ע"ז דף ס"ה): הסוה עכברא דנפל
 לשיכורא אכריה רב להבוא שברא וקאמר שם בגמרא משום
 דאשכח דהשבויה משבת לז' ואפ"ה כתב הרמב"ם פרק ט'
 מהכלות מאכלות אסורות ואם נפל לין ושמן שרי שאלו
 לריבין להיות מבשרמין יותר ובודאי פוגם, א"כ בשומן חזיר
 דהוא לפגם אפילו בשכר כ"ש שהוא לפגם בשמן. ועוד
 מדפשיע לראבי"ה שכתב המרדכי בשמו דביוסר הוי לפגם
 ש"מ

דיוכל לכבותו לטוליא אוחו ממון והקפס על פירש"י דקסס
 דבר. לפרשם כך אם הדיו ברור לאחרים ואיכא חלול השם
 בדבר ועוד שאין אדם דן דין של קרובו כ"ס של ענינו
 פרים דלענין ידיו לכד קאמר כגון שקראו עבד וכו'. וס"כ
 כדון דין דליכא חילול השם בדבר דהא רבים הירוש'ים
 ומפורסם לכל לפי דבריהם שסדין עמסם פשיטא שיתלין
 לגדותו על דין וליכא ג"כ משום דנגעי בדבר דהא כבר
 נפסק לעיל דעביד איניש דינא לנפשיה וכן כתב הרא"ש
 בהשואם כלל י' סימן כ"ה דכל דבר פידוע לטובי העיר או
 לרוב העיר שאמר מחזיק בשלסם אע"פ שאין אחד מהן
 יכולין להעיד מ"מ הם בעלמא מוליאין ממנו ועבדי דינא
 לנפשיהו כ"ס כאן דליכא דרתי דליכא רבים ולורבא מרבנן
 דעבדי דינא לנפשיהו לגדותו עד אשר יתקן להסיד היוק
 ולכן יש להחמיר ארופא ז' על מה שמך להחזיק פניו ומעשיו
 לומר אדרבה על חרם של גאון השים וסוה של סספסימו
 דיון להפרימו ואף אם הים ה"ו שלא כדון אין באדרבה
 שלו כלום כמו שכתב מהרי"ק (שורש קכ"ה וק"ע) בשם
 המרדכי וכן כתב סר"ן פרק אלו מגלחין וכן כתב ר' ירוחם
 (נחב י"ד ח"א) בשם הראב"ד ז"ל דעם הארץ לא יוכל
 לומר אדרבה וס"ס הלמוד על רבו, ואף שכתב מהרי"ק
 (שורש ק"ע קכ"ה) שלדעת הרמב"ם עם הארץ יכול לומר
 אדרבה דמאחר דב"ד חייבים לגדותו כ"ס אם נדחו הטם
 הארץ בעלמו מ"מ כדון כוס אין אדרבה שלו כלום כמו
 שכתב הגאון כ"י בשם השוכה ריב"ם (בי"ד סי' של"ד) על
 ראובן שלס לומר ברכה אחת בב"ס שסיס וראה לשמעון
 שסיס ברכה לבטלה וזר עליו ידיו שלא יאמרה והסיב
 שאוחה ברכה לא היסח לבטלה מ"מ לא מיקרי שמעון מנד
 חבירו שלא כדון דדוקא במנדס במוחלט אבל זה לא אמר
 אחר מעשס שסיס בנידיו אלא קודם מעשס גזר עליו כו'
 ועוד שסיס מושב לעשות מלאו למונעו מברכה שאינא לריכס
 ואע"פ שלא כיון להלכס אין ב"ד מנדין הסוגגין וכ"ס אם
 הוא ס"ח ולורבא מרבנן טכ"ל. הרי קמן דאין ב"ד מנדין
 בסוגגין כ"ס כמי שפוסק דרך פסק שלא חייב ידיו שאין
 ב"ד מנדין אותו וא"כ גם אדרבה אינו כלום דהא בסיס
 תליא כמו שכתב מהרי"ק בהשואם (שורש קכ"ה) דלעיל.
 וא"כ מאד ברע לעשות זה הרופא שחוקע עלמו להניס לבו
 לומר אדרבה נגד גאון עולם זקן בן שמונים לגבורה שכל
 אדם נקראים אללו כחלמדיים כמו שכתב הרשב"א בהשואם
 סימן חר"ט דרבו לאו דוקא בכל החלמוד אלא גדול ממנו
 וכן הוא בהשואם מהר"ד כסן סימן כ"ב ולכן ברע לעשות
 אף אם הים כדגדיו כ"ס שכתב נחבדר שכל דבריו. בטלין
 ומבטלין וליה כסן ממש, על כן אחת דתו של הרופא
 להמית חלואו, ויסוב ויחורס חטאחו. ויקבל עליו ג' מה
 שפסק עליו הגאון אב"ד של מדינות ויניזי"ס לפני כמה
 שנים. ולא יחלס עלמו באילנות המה הרבנים. ואם לא
 יקבל עליו כס. יסא נלכד בחרמו שסחריטוכו בנא וכו'.
 עד שישוב מדרכיו וסב ורפא לו. נאום משה בן לא"ה
 מורי כמר ישראל שלי"ט הנקרא משה איסרלש סקראקא:

נג ומה שכתב לי כ"ח מן השמן יין. על אמוניה
 ועלם ממני אם ספרתי הדברים באזני הגאון

מרש"ל ז"ל. אף האמה כן שספרתי הדברים בפני רבים
 כמה בני אדם במדינה זו ובמדינה אחרת כי קבלה גמורה
 יש לי מן אחד מן הגרים שהגיד לי איך שאביו הים עסק
 משאו ומחננו במכירה שמן יין ובעלמו הביא השמן ממדינה
 איעליא ולא הים יכול להוליכו כל כך לירחיקים בחביות של
 עץ מהס' דמדייתו טובא אם לא שעי. בחורו שומן חזיר
 עד שנקפס ונחטבה ושוב עמד בחוכו ולא הוליח שום טיפס.
 והאמה כן ששמן מפעפע לפוט לחון יותר מן שאר
 משקים ואיחא כמו כן בירושלמי דסוכה (פרק לולב וערבה)

דכא מקטין שם (ע"ז דף ל"ז) דר' יאסא הנשיא החיר
השמן ועל כרחו החיר אותו שנאמר בימי המשנה מכה חשש
הערובות שומן כמו שמוכה מדברי האם ומדכחירו ש"מ
דלא חיישין לתערובתו ובהא מקטין כ"ר דהחיר השמן וכ"ש
בשומן חזיר דודאי מלאם ופגום וכמו שחילק מהרי"ל בחשוב
ה"ל לפני עכברא בדובשא. עוד נראה לי דליכא למיחש
כלל בשמן לשומן חזיר וזה שהרשב"א כתב בחשובה סי' ס"ד
דהשחא בזמן הזה אין חוששין שחילקו הנכרים גבינותיהן
בשומן חזיר מאחר שנושין עליו למי שאוכל אותו בימי
עיויון עכ"ל וכ"ש בשמן זית דכל עיקר הבאחו למדינות
אלו אינו אלא משום ימי עיויון ואילו הו' ידעו דסוד מערבי
בזמן שומן חזיר ודאי לא הו' אכלי ליה. ועוד לא נחוש
לשומן חזיר כל זמן דלא ידעין ליה מעטם שכח המדרכי
פרק אין גומדין בשם ר"ב וז"ל אפי' לדברי ר"ח דלאסר
שמרי יין מכל מקום מותר להם של כוחי כי אינו יכול להיות
שלא יבא כוחי אחד שלא יתקן כך ואמרינן בכחבוב שמתבואס
אחת מלח על כולן ואם כן ה"ה בגדון דידן ואע"ג דבזמנא
פרק אין מעמידין (דף נב) ואסרין לקוחה כמה דברים מן
הטחים מכה חשש עירוב יין, נראה דוקא דבר דשכית וידע
לדבית אמרינן אי אפשר שלא יעשה אחד מן ולזה מילי על
כולן ואם כן בגדון דידן שאינו דבר ברור שמשתיים בו חזיר
כמו שכתב מע"כ בעלמא פשוטא דאוליין לקולא ולא מחזיקין
איסורא לומר שנתערב בו. והנה אע"פ שיש לחלק ולדחות
ראיה זו ולומר דלא אמרינן דמילי אלא באיסור סתם יין
דסוד דרבנן אבל לא באיסור דאורייתא מכל מקום אין נ"ל
כלל לחלק בהכי דהא מילי בכמה דברים שהחזירו לענין סתם
יין ויחד מבאיסור דאורייתא. ולכן נ"ל מכל הני טעמי דשמן
זית מותר ופוק חזי מאי עמא דבר. ומ"ש מר שמשאס מילאם
יש להרחיק ממנו ארי חומר כבר ארז"ל ביקבא עולא (שם
כ"ע ע"ב) כהן שדעתו יפס שורפס מיה וכל שכן שמן זית
זך וכתיה למאור. ואי משום שמתמיר על עצמו כאשר כתב
מע"כ כבר אמרו בירושלמי דנדרים די לך במה שאסרה
חורס ואמרו ז"ל הפטור מן הדבר וכו' ובירושלמי גבי סחרת
שמן שמואל קבל עליו ואכל רב לא אכל א"ל שמואל לרב אכל
או אלא אכתוב עליך זקן ממרא כו' עד אסרה עליה ואכל
כמו שכתבו החס"ם פרק אין מעמידין (דף ל"ז). ומה שהביא
מע"כ ראיה מיתחזקאל שלא אכל מבסמה שסורס בר חסם אינו
דומה לגדון דידן שמתבא פשוט בכל ישראל לאכלו ליה דהש
בית וליכא ביה ספיקא כלל דאין להחמיר בזה ולא דמיה למשס
רבינו שלא רשע ליינק מנכרית דסרי אף בדורותיו איכא
קפידא דבדר כמו שכתב הר"ן סוף פרק חרש וכן כתוב
בס"א אשכ"ז פ"ב דע"ז בשם א"ז בשם א"ז שם א"ז שם א"ז
לפרובת רעה. ואי אשאל מע"כ אם אינו אוכל דגים
שקורין לקס"ן ואי שמעתי הרבה בני אדם שהגידו שמושהין
אוחו לפעמים בשומן חזיר. ולכן לדעתי המתמיר בדבר זה
אינו אלא מן המתמירים :

נה ואשמע אחרי קול רעש גדול ילא מר ממחוק.
ידידי דקשה ממיחש מן ב"ד של האלוף
מהר"ד שכתב ש"ן על האלוף מהר"ד מן י"ז ר"מ מק"ק
פראג, עד דאכלי קורלא בי מלכא מאן מלכי איננו רבנן על
עסק גט אחד אשר מהר"ד מן י"ז ס"ל קרא חגר על מסדרי
הנט הסוד בפראג שלא בפניו וערער על הנט הסוד בשלש
דברים. האחד שאבי המגרס הסיר דחו ולא כתבו עליו וכל
שום ואחיהם והאמינו לדברי המגרס שאמר ששכח להיות יסודי
ולזה לא כתבו רק שם של יסוד. והשני שהיה ערב וקרוי
לחשיכה עד שכתב בתי כנסיות שפראג הסתללו ממנה
וערביה רק באותה ב"ה שסיו הרבנים מסדרי הגט עכב
העם מלהסתלל בזמנם בעבור נחיתה הגט ומסר"ד מן ס"ל
וחבריו אמרו כי פס היום נחיתה הגט. שלישי אמר שהיה
גט מעושה בגוים שלא כדין וסגשו לידי חבילות חבילות
של

ש"מ פשוט שהוא נידון כדברים המאוסים וכגבילם מוסרחה
דבלאו הכי מנ"ל לראבי"ה שהוא לפנים ואם כן אין לחלק.
גם ראיה דנותן טעם לפגם מהא דאמרינן פרק אין מעמידין
(דף ל"ח ע"ב) הוי משחא שליחא דארמאי. אסור א"ל רב
ספרא למאי נחוש לה אי משום איסורי מוסרא כרי אי
משום ביטולי כוחים נאכל כמות שהוא חי, ואי הו' לן למיחש
לבשר חזיר מאי פריך רב ספרא למאי נחוש אלא משמע
מיחש דנותן טעם לפגם הוא וכדברי רב ספרא פהקו
כפוסקים. גם נראה לי דבדאי יש בו ס נגד החזיר דהא
אמרו רבנן בקפילא ואמרו רבנן בששים כדאיחא פרק גיד
הנשה (דף ל"ז ע"א) וכחבו שם ר"י וסר"ה ש' בדאיכא
קפילא לא בעינן ס' וא"כ בגדון זה שרוב הכוחים נועמין
אוחו ולא מרגישין בו טעם חזיר שסרי אוכלין אוחו בימי
עיויון ולא מרגישין טעם גם מכיחין לפי חומן כן ומעולם
לא שמעו בזה פוסק פה דודאי יש בו ששים או שאינו נותן
טעם וסרי ואפילו לדעת הרמב"ן דסבירא ליה דקפילא לא
מחי רק בדאיכא ששים ואפילו הכי בעינן קפילא וכן נראה
דברי סר"ן מכל מקום ליכא למיחש לכאן דסרי כתב בספר
ב"י (סי' ל"ח ביורה דעה) וז"ל ונראה מדברי סר"ן שה"ש
שנתערב גוף האיסור אם אין אלו יודעים שיעור האיסור סמינן
אקפילא לומר דלא רחם ביה כל כך כל כמה דלא ידעין, וא"כ
גם כאן כסמך אקפילא ומעולם לא נטעם שום טעם חזיר.
ואע"ג דכתב האגור (סי' אלף רס"ג) דמיחיו לא רחם ולא שמע
שום מדינה שסמך אקפילא מ"מ נראה בגדון דידן שאנו
בעלמא טעמנו אוחו כמה פעמים ולא טעמנו בו כלום דליכא
למיחש כלל. ואין לפקפק ולומר דילמא טעמיכו שוין דא"כ
למה אמרו חולין (דף ק"ע ע"ב) אסר לט חזיר והסרי לנו
שיבוצא ולא אמרו שמן זית אלא ודאי דליכא למיחש להכי
וא"כ על כרחו הוי ביה ששים או אינו נותן טעם בלא ס'
ונמילא שרי, וליכא למימר דהי דבר המעמיד השמן ובאלף לא
בטיל אע"ג דאין נותן טעם, דזה אינו דמאחר דחור ונמחה
ביר כוחי נחבטל חשיבותו ומותר וכמו שאמרינן לענין בדיה
וחסוכס הראוי להסבך אם יימנה בכל חשיבותו וס"ה סה
וכ"כ הרמב"ם פ"ג טהלות מאכלות אסורות לענין חמאס
של כוחים. ומעכשיו על דברי מע"כ יש לחמוס שביא ראיה
מדברי איסור וסירה הארוך שכתב ששמוניות טעמו לשבח
בשמן לענין נדון דידן דשאי חזיר דדבר מלאם הוא ביורה
מכל שריס שבטול עד שאמרו לא יאמר אדם אי אפשר
בבשר חזיר וכו' ולא אמרו שאר שריס ש"מ דה גרע טפי
ועוד שסוכחתי לעיל מדברי הגמרא דבשמן סכל הוי לפגם
מדקאמר למאי נחוש לה ס' א"כ לא יכריחו ס"ה וזמניה
באיסור וסירה הארוך נגד דעה הגמ' מאחר שאינו נמלא
במדרכי שלט חולי שום חלמיר סגיסו במדרכי וקרא על
שמו ואין לחוש לה נגד דעה הגמרא, ואע"ג דבחס"ם פרק אין
מעמידין (דף ל"ז ע"א) ובחוספות פ"ק דחולין (דף ח' ע"ב)
ובסמ"ג סוף סי' קמ"ח סוכיתו החוספות מסוגיית הגמרא
דשמן בשמן הוי לשבח וכס"ס וז' שכתב מע"כ, מ"מ על
כרחו לריבין לומר שם החס"ם איך חולקין על הגמרא
דקאמר למאי נחוש לה אלא על כרחו לריבין לחלק ולומר
דכסודא שלוק ונעשה כמשקס הוי לפגם ולזה קאמר דוקא
למאי נחוש גבי משחא שלוק אבל קודם שישלוק ונעשה כמשקס
אפשר לומר דנע"ל וכן מילי לענין דבש שמתלק בחשובה
מהרי"ל בין דבש שלוק ונעשה כמשקס ובין דבש עצמו
כמו שכתב השו"ס וז' באיסור וסירה שלוק כקרא ששרי
דורא וסוכית שם שדבש הגמרא שם בגמרא דקאמר
נמי אי משום איסורי מוסרא כרי כו' מיירי במשקס של דבש
וה"ה בשמן מלאם סוכית טעמא שסוכית מהרי"ל גבי דבש
ועיין מע"כ שם וא"כ כשנמחה ונמוק ביר כוחי דנעשה
כמשקס פשוטא דהוי לפגם כמו שהוכחתי מן הגמרא אלא
דאף בשמן עצמו קודם שנעשה משקס אין לחוש לעירוב שומן